

GLASILO

„Slovenskega osrednjega čebelarskega društva za Kranjsko, Koroško in Primorsko“
s sedežem v Ljubljani ter „Slov. čebelarskega društva za Spodnje Štajersko“.

Urejuje FRANČIŠEK ROJINA.

Izhaja 10. dan vsakega mesca in se pošilja udom zastonj.

Leto XIV.

V Ljubljani, mesca novembra 1911.

Štev. 11.

Čebele in čebelar v novembru.

Jos. Kosi, Celje.

Lahko noč, čebelca moja,
spavaj sladko, draga mi,
konec je težav in boja,
le brezskrbno zdaj zaspil!

Tvoje hišico sem majhno
ti prav toplo jaz odel,
da pristop bi hudi zimi,
burji mrzli moč odvezel.

V blagodejnem zdaj počitku
nove zberi si moči,
da ko pride pomlad mila,
se zbudiš vesela ti.

Enkrat še po čebelnjaku
tihlo se ozrem rekoč:
„Bog te čuvaj, draga moja,
spavaj sladko, lahko noč!“

Mesec oktober nam je prinesel krasne jesenske dneve. Zlato solnčece, ki je pred enim mescem še neznošno pripekalo, učinkovalo je sedaj jako prijetno in blagodejno na človeka in naravo.

Čebele so precej močno-letele, igraje se radostno v solčnih žarkih, in marsikatera je prihajala še s širokimi rumenimi hlačkami domov, ponosno in samozavestno stopicaje v svoje domovje. A komaj se je skrilo solnce, postalo je hladno, in čebele so izginile v svoja zavetišča.

V novembru stopijo čebele v svoj zasluženi pokoj. Ta pokoj pa je, hvala Bogu, le začasen in za nekaj mescev; ko se bode pa začela narava zopet probujati, prebudile se bodo tudi čebele k novemu delu. Čim boljše pokojnino jim je čebelar odmeril, tem močnejše se bodo zopet lotile svoje naloge svojemu zarodu in čebelarju v korist. Skrbeli smo do sedaj za njihov živež za črez zimo, skrbeti pa nam je še za to, da bodo imele toplo stanovanje. To bode naše zadnje letošnje delo.

Če bode treba to delo izvršiti v novembru ali decembru, odvisno bode od tega, kedaj bode zima z vso svojo strogostjo nastopila.

Pisalo se je v zadnjem času, posebno lansko leto, veliko o vprašanju, ali se naj čebele vzimijo toplo ali mrzlo, in marsikdo je mrzlo vzimljenje priporočal.

Če je dotični še letos tega mnenja, ni gotovo, zakaj pretečena zima je bila stroga, in gotovo je marsikateri svoje mrzlo vzimljenje drago plačal. Moje mnenje je pač, da se naj čebele vzimijo toplo, in vsaka nasprotna trditev se mi dozdeva šmešna.

Vsaka živalica, če še tako utrjena proti mrazu, poišče si v zimi k svojemu počitku kolikor mogoče toplo zavetišče. In človek? Če mu le sredstva dovoljujejo, privoščiči si toplo bivališče, in revež je tisti, ki si tega nemore, zakaj večkrat mora to neprijetno bivanje v mrzlih vlažnih stanovanjih še s svojim zdravjem poplačati.

Torej ravno čebeli, ki je tako nežna in proti mrazu občutljiva, naj bi mrzlo stanovanje bolj ugajalo?

Če vzimimo toplo, moramo uho tesno pritisniti na panj, da slišimo mirno in tiho šumenje čebelic, znak, da se jim godi dobro in so zadovoljne.

Nasprotno pa šumijo v panju, kjer jih zebe, tako močno, da se jih več korakov daleč sliši. In da to šumenje povzročijo, se morajo močno gibati. Saj se tudi človek, če ga zebe, trudi, da s premikanjem udov, drganjem ušes itd. svoje telo ogreva.

A če bi moral človek le eno noč, kadar naj počiva, se na tak način ogrevati, bil bi to za njega žalosten počitek, in prihodnji dan bi gotovo ne bil zmožen za naporno delo.

Čebela pa se naj vso zimo na tak način trudi, da se ogreje in v pomladi naj bode še svoji nalogi kos? Način, kako se naj čebele toplo vzimijo je pri različnih sistemih panjev različen, in vsak čebelar ga bode po svojem sistemu sam najbolje poznal. Uporabljajo in priporočajo se k temu različna sredstva, kakor otava, mah, listje, lesena volna itd. A jaz sem odločen nasprotnik vseh teh sredstev, zakaj z njimi se zasmeti čebelnjak, ustvari se zavetišče različnim mrčesom, in čebelnjak je izgubil vso svojo poezijo, ker podoben je prej hlevu različnih štirinožcev, kot idealnemu čebelnemu domu. Blazinice iz spletene slame ali bombaževine, katere se položijo na deščice nad vališčem in pritisnejo na okna, gorke odeje, s katerimi se pokrijejo panji, če je to po njih sestavi potrebno, in čebele so dobro zavarovane, pa tudi čebelnjak ostane snažen. V panjih, kjer se pusti okno čez zimo, je dobro, da se deščica pod oknom odstrani, katero odprtino zatvori blazinica. S tem se napravi neka ventilacija, da okuženi in vlažni zrak laglje uhaja, in panj ostane bolj suh. Na dno panjū naj se položi podlagā iz ruberoida, asfaltpapirja ali navadne lepenke.

Lepenka, ki je najbolj poceni in se dobi v vsaki trgovini s papirjem, se mora, kadar je za panj primerno prirezana, na obeh straneh z oljem namazati, in sicer zato, da se na dno bolj prileže, mokrote ne nategne in se ne skrivi. Olje, ki se v to svrhu porabi, ne sme imeti kakega zopernega duha.

Stvar je torej resna, in temeljito se bo torej moralo poseči vmes, da nezgodo zadušimo. Izkušnja nas uči, da v vseh slučajih iz prejšnjih let je šlo do zadnjega panjú, kjer se ni takoj vseh okuženih in sumljivih ljudstev uničilo. Dandanes je dovolj znano, da proti gnilobi ni zdravila, zato ne velja odlagati, še manj pa tajiti in prikrivati, ker čimdalje se bolezen goji, tem več se namnoži nevarne „strupepe mase“, ki s tem večjo močjo in naglostjo ugrabi panj za panjem.

Že leta in leta se učenjaki trudijo, da bi temeljito proučili in spoznali gnilobo, a je še mnogo nejasnega. Dognano je, da bolezen tiči v prebavilih ličinke, oziroma bube. Umiranje ličink, t. j. nepokrite zalege, povzroča gliva: *Bacillus alvei*, kateremu se največkrat pridruži še: *Streptococcus apis*. Ako pa umirajo bube, t. j. pokrita zalega, je povzročitelj bolezn: *Bacillus Brandenburgensis*. Tudi v tem slučaju se pridruži ta ali oni prej imenovanih bacilov, zlasti ko je bolezen že v višjem stadiju.

Kakor so slabotni ljudje občutljivi ter napram boleznim bolj sprejemljivi, tako so čebelna ljudstva, katerim tega ali onega manjka, da imajo premalo čebel, premalo živeža, neprikladen živež, pomanjkljivo matico, pomanjkljivo stanovanje itd. glede gnilobe v večji nevarnosti. Strokovnjaki celo trdijo, da čebele, ki se hranijo ob pomanjkanju medu večinoma in dalj časa s sladkorjem, zdravstveno oslabijo ter proti gnilobi niso dovolj odporne. Temu moramo nehote pritrditi, če pomislimo, da le ona hrana, ki jo dobijo iz narave jim nudi vse tvarine, katere so jim za trajno ohranitev popolnega zdravja potrebne, zlasti snovi za proizvodnjo strupa, ki velja v čebelnem življenju kot glavno protisredstvo proti vsem boleznim, jim more dajati edino le narava. V Nemčiji, kakor trdijo tamošnji strokovnjaki, je gniloba najbolj znana tam, kjer se pokrmi veliko sladkorja; zlasti kadar na izdatno jesensko krmljenje ne sledi ugodna pomlad, ki bi to oslabeledost izpopolnila.

Vsi slučaji gnilobe nastanejo potom okuženja, t. j. da se kal bolezn v obliki glivic ali trosov prenese iz panjú v panj, od čebelnjaka do čebelnjaka itd. Vsa nevarnost glede nalezljivosti pa temelji v tem, da se 1. kal bolezn silno lahko in nevedoma prenese, in 2. so trosi glede življenske moči grozno odporni in trpežni. Omenim samo, da trose uniči šele gorkota 150° C., v navadnih temperaturnih vplivih pa ohranijo življensko moč do 20 let. Kako lahko je torej priti vedoma ali nevedoma do takih predmetov, ki so bili v dobi dvajsetih let v dotiki z gnilobo! To se lahko pripeti večjemu in previdnemu čebelarju, kaj šele nevesčaku in začetniku? Kot glavni vzroki razširjanja gnilobe se splošno smatrajo: nevednost, malomarnost, površnost in pomanjkljivo poznanje te bolezn. Čebelarji, ki proučavajo gnilobo, imajo leta in leta bolna ljudstva poleg zdravih za opazovanja in študije, pa se jim zdrava ne okužijo zlahka.

Kužna tvarina tiči v prvi vrsti seveda v bolnih ličinkah, oziroma v bubah, v iz teh nastali gnili masi, v drobu, ki iz te mase nastane, v hranilnem soku, v cvetnem prahu, v medu. Nadalje se oprime satovja, satnikov, sploh panjeve notranjščine, orodja in vsega, kar pride v stik z okuženim ljudstvom, torej tudi čebelarjevih rok, obleke itd. Prehodno se kužnih snovi

navzamejo tudi čebele, ko iz okuženega medu in cvetnega prahu pripravljajo hranilni sok, ali kadar pridejo v dotiko z bolno zalego, ko jo krmijo.

Razširjanje bolezni v panju, t. j. od celice do celice vršijo edino le čebele. Ko je ena ličinka obolela in umrla, se posuši, potem jo šele čebele odstranijo. Pri tem se jih oprimejo nositelji bolezni, glive in trosi, katere čebele pri raznih notranjih opravilih prenesejo v med in cvetni prah. Poslednji se pretvori v hranilni sok in pokrmí zalegi, ki použije s hrano tudi kal bolezni.

Gniloben panj postane sčasom slab, in zasledijo ga roparice, ki se obložijo z okuženim medom, ter ga nosijo v svoj panj. Ko pride ta med v porabo za hranitev zalege, je dotični panj zopet okužen. Tako vršijo razširjanje gnilobe znotraj v panju mlade čebele, ki oskrbujejo notranja opravila, stareje, letajoče čebele pa razširjajo bolezen izven panjů, t. j. od panjů do panjů, od čebelnjaka do čebelnjaka.

Kot važen pospešitelj prenašanja bolezni izven panjů velja seveda človek, čebelar sam, in sicer z orodjem, sati, medom, panji itd. sploh z vsakim predmetom, ki je bil v dotiki z okuženim ljudstvom, pa se ga ni razkužilo.

Pač ni stvari na svetu, ki bi ne imela senčne strani, ko jo sonce obsije! Kake neprecenljive vrednosti je uredba premakljivega sata, ki dandanes še edino le omogočuje čebelarjenje s takimi uspehi in v takem obsegu; vendar ravno premakljiv sat omogoči, oziroma pospešuje razširjanje in prenašanje gnilobe iz panjů v panj, od kraja do kraja, celo iz ene dežele v drugo. Gotovo bi pri nas še nikdo ne poznal te bolezni, ko bi tega ne pospešila premakljivost satja. V panju s trdnim izdelkom ni toliko in takih opravil, s katerimi bi se bolezen tako lahko prenesla. V njem je svoje dni obolelega ljudstva navadno bilo konec, predno je čebelar opazil, kaj mu manjka. Bolezen se ni dalje prenesla, temveč se je takorekoč sproti zatrla, ko se je taka nevarna vsebina z ostalim pridelkom vred prodala medarju. Ta je pa vse kupljeno blago porabil — vsaj v tistih časih — v industrijske, torej v nečebelarske namene. Dandanes pa — Bog nas varuj, kupovati med ali vosek od medarjev.

Gotovi strokovnjaki trdijo, da so gniloba samo s čebelami na pr. z roji, ne prenese; vendar izkušnja uči drugače. Neki čebelar je bil posebno vnet za neko tuje čebelarsko društvo. Agitiral je za isto in ustanovil podružnico, za katero je izposloval podpore v obliki rojev in raznega orodja. Nekaterniki so to z veseljem pozdravljali, drugi smo pa molčali. Današnji uspeh? — Menda 4 čebelnjaki okuženi — prazni! Nikdo pa ne ve, odkod, kaj je vzrok, kot tisti „brezplačni roji“; tam je bil začetek, in tudi oni, ki so od tod dobivali roje, so imeli iste sitnosti.

K razširjanju gnilobe pripomorejo nekoliko tudi vremenski vplivi, n. pr. veter, dež. Ako so okuženi predmeti zunaj na prostem, zamore veter od njih trose prenesti daleč na okoli; z deževnimi kapljicami lahko pada gnilobna tvarina od zgornjih panjev na spodnje brade, kjer se čebele okužijo.

V dozdam navedenem smo dovolj premotrili nevarnost gnilobe. Potrebno bo še navesti, kaj naj stori, kogar ta nesreča zadene, da se bolezen kolikor

mogoče omeji in v najkrajšem času zatre. Pisal sem že v „Slov. Čebelarju“ l. 1909, št. 3, str. 37, in g. A. Bukovic je podal obširen spis v „Slov. Čebelarju“ 1904, št. 9, 10, 11; 1905 št. 1, 2, 5, katera članka se priporočata, da jih temeljito prečita, kdor je po gnilobi prizadet ali kdor ima nevarnost v bližini. Dostavlja je k temu pa opozorim še sledeče:

1. Tako, ko bolezen zapazimo, ako se sami ne čutimo dovolj poučene, naznanimo zadevo kakemu bližnjemu strokovnjaku ter ga naprosimo, da nam svetuje in pomaga izvesti vse, kar je potrebno. Naznaniti treba nezgodo tudi prijateljem in sosedom čebelarjem, da se opozorijo na nevarnost. Napačno pa je bolezen prikrivati ter se sramovati, ker s tem se nevarnost zavleče, podaljša in poveča. Nespartno je, sramovati se, česar nismo sami zakrivi. Sramujmo se tega, kar nas v resnici srampti! Ali bo prijatelj prijatelju prikrival, ako mu je toča pabila sadeže? Ne, potožil se mu bo, in ta ga bo potolažil.

2. Okužena ljudstva nemudoma zažvepljati in sežgati ali globoko ($1\frac{1}{2}$ m) pokopati; to pa zvečer ali zgodaj v jutro, kadar čebele ne letajo.

3. Med, ako ga je kaj, je lahko za domačo rabo, nikakor pa ne sme priti v dotik s točilom ali sploh s kako posodo ali pripravo, katera se rabi pri čebelah. Satovje, okvirji in tudi panj, ako je star in malovreden se istotako uniči ali pokoplje.

4. Orodje se razkuži; kar je železnega, se drži par minut v plamen, sicer se pa vse umije v vreli sodayici (1 kg sode na 10 l vode). Panj, ako ga ohranimo, se izmije dvakrat s $4\frac{0}{0}$ karbollo kislino ter pusti eno leto prazen, odprt na zračnem kraju. (Druga razkužila v prej imenovanih spisih). V zadevi razkuževanja je priporočljivo obrniti se na kakega zdravnika za nasvet in pomoč.

5. Ker zdravila proti gnilobi še sploh ni, naj nikdo ne izkuša kakega zdravljenja, ker se s tem nevarnost le poveča in zavlačuje, ter se še tem več panjev okuži.

Kakor se množijo slučajni bolezni, tako bo v bodoče potrebno vedno večje pozornosti. Pred dvema leti sem opozarjal na enak način, pa videti je, da se je ljudem zdela to le malenkost, v resnici pa vendar ni šala, zakaj kakih pet večjih čebelnjakov je od tega časa že uničenih. Kdor ima v čebelnjaku še vse zdravo, naj strogo pazi, da ne pride v stik z okuženimi rečmi. Orodja ne izposojevati in ne na posodo jemati. Ravno zato se ne priporoča v podružnicah skupnega orodja, ker se zamore z istim bolezen prenašati in zatrositi pri vseh, ki ga uporabljajo. Pazi se naj posebno pri nakupovanju čebel, medu, voska itd.; kupujmo le pri popolnoma zanesljivih ljudeh. Red in snaga naj vlada v čebelnjaku, previdnost pri vsakem opravilu. Ljudstev se ne sme naenkrat preveč oslabiti z odjemanjem čebel, ali da se vmes med zalego vtika preveč praznih ali umetnih satov, ker bi čebele ne mogle zalege ogrevati, in poslednja bi se prehladila in umrla. Prehlajena zalega sicer še ni gniloba, vendar pa tvori za bacile ugodna tla. Temu nasprotno pa se nam ni bati prehlajenja zalege pri opravlilih, kadar devljemo sate iz panjů na stol (kozico), ker čebele zamorejo tudi zunaj zalego dobro obsesti in dalj časa ogrevati, ako ljudstva nismo na prej imenovani način oslabili.

Bodimo torej strogo natančni in previdni glede kužne nevarnosti. Marsikaj drugega bo bolje, ako se naučimo iz lastne izkušnje, torej praktično, glede gnilobe bo vam pa gotovo ljubše, ter vam tudi to želim, da jo proučavate in spoznavate temeljito le teoretično iz knjig, „na papirju“, da vam je ne bo treba poznavati iz — lastne izkušnje!

Naše opazovalnice.

Poročevalec Jos. Verbič.

Mesečni pregled: september 1911.

Kraj	Učinek tehtanega panjů										Temperatura			Dni						
	Doнос			Upad			Čist(a)		Najvišji doнос	Dne	najvišja	najnižja	Srednja mesečna	Izletnih dni	z dežjem	s snegom	s solncem			z vetrom
	Mesečna tretjina			Pre-bitek	Por-raba	Najvišji doнос	Dne	najvišja									najnižja	Srednja mesečna	Izletnih dni	
	1	2	3						1	2	3	0	1/2	celi						
Ljubljana	5	20	0	95	40	10	—	120	15	15	33	6	17.7	26	11	—	10	5	15	13
Ilirska Bistrica	—	—	—	50	20	—	—	70	—	—	29	6	16.8	29	11	—	4	11	15	17
Kranj	—	25	—	102	28	17	—	122	—	—	29	8	16	20	8	—	4	10	16	8
Dovje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Podgorje pri Kamniku	—	5	—	170	65	75	—	305	5	16	34	7	18.1	27	10	—	4	9	17	20
Rova pri Radomljah	—	—	—	60	90	50	—	200	—	—	28	6	15.3	23	11	—	9	7	14	8
Metlika	180	—	—	35	175	35	—	65	45	4	29	9	16.9	28	11	—	3	21	6	24
Struge pri Dobropoljahi	—	—	—	100	95	75	—	270	—	—	31	3	14.2	23	10	—	13	3	14	21
Štrlac pri Šmarjeti Dol.	55	—	—	15	35	30	—	25	15	1	36	8	17.4	27	7	—	7	8	15	12
Brojnica pri Nabrežini	—	—	—	30	90	80	—	200	—	—	38	12	24.2	30	9	—	5	3	22	14
Sv. Duh na Ostrém vrhu	65	—	—	10	10	35	10	—	40	4	30	7	16	29	8	—	4	11	15	—

„Učinek tehtanega panjů“ je naveden v dkg.

Ljubljana. Mesca septembra je bila paša prav neznatna. Da smo morali zabeležiti upad v prvi polovici, so povzročili ljubljanski medarji. Odpirali so pokupljene panji in trgali kar na prostem. S tem so privabili in pokončali mnogo naših čebel. Celi roji z žveplom le omamljenih čebel so se oživili in navalili na naša ljudstva, tako da je nastala pred čebelnjaki prava vojska. Velike kepe tujih čebel so se tudi nabirale po drevju in napuščih hiš in otroci so uboge živali preganjali s kamenjem. Mestne policaje smo morali poslati v boj, a ne proti čebelam, pač pa do brezvestnih medarjev, da so

jim v spomin poklicali odlok deželne vlade, po katerem smejo izvrševati svojo obrt le v zaprtih prostorih.

Hirska Bistrica. Jesenske paše ni bilo nikake niti na tukajšnjem niti na pasiških naše okolice. Navadna suša naši dolini ne škoduje posebno, a letos so vsahnili vsi viri nektarja. Treba bo velike množine sladkorja, ker v panjih so picle zaloge. **Žnideršič.**

Kranj. Suša je trajala do srede mesca. Paša na ajdi je bila vsled tega enaka ničli. Ako ne bi imeli letos v juliju izredno dobre paše, potem bi bila za čebele najboljša Sava. Hrana bi bila za zimo predraga. Čebele bom prizimil precej slabe, ker se jih je mnogo pogubilo pri bližnjem medarju. **Konjedic.**

Podgorje pri Kamniku. V nekaterih letih je dala jesenska suša v septembru še nekoliko paše, letos pa je vzela suša tudi ta zadnji vir nektarja. Matice so le v malem obsegu nastavljale zalego, stare čebele so se pogubljale, zato panji ne pridejo posebno obljudeni v zimo. — Kranjski panji imajo za prezimovanje dosti medu, drugim pa, ki sem jim v juliju med odvezal, moral sem z izdatno zalogo sladkorja priti na pomoč. **Sallath.**

Rova. Ta mesec je izkazana sama poraba. Ajda ni medila radi suše, zato sem začel že 8. t. m. združevati. Tu sem naletel na matice, ki so imele po 8 do 12 krpljev, tudi čebele so jih imele, a le po eno. S tobakovim dimom sem pokadil panj, pa ni bilo uspeha. Z matic sem jih z kurjim peresom ometal, kar je šlo zelo počasi. Treba bo skrbeti za največjo snago v panjih, posebno na dnu, kjer žive krpljeve bube. **Schmeidek.**

Metlika. Že v prvi tretjini so začeli tukajšnji in sosedni hrvaški čebelarji „trgati“, kar je gotovo prezgodaj, ker sem še v oktobru dobil zalego. Opaziti je bilo, da so prekupci dobili mnogo manj medu, kakor prejšnja leta. Kriva je bila temu dolgotrajna suša. Cena medu v satovju je bila 76—80 vinarjev za kilogram. **Barlé.**

Struge pri Dobropoljah. V tem mescu se je dal presoditi končni uspeh letošnjega čebelarstva. Kakor se da ceniti po posodah, pridelal sem od 100 panjev nad 2500 kg medu, torej nad 25 kg od panja. Med sem odvezal večinoma med pašo in samo iz medišč. Ko sem sedaj stehal nekaj panjev, sem dobil, da so imeli gerstungovci še do 48 kg, najmanjši tretjec pa 23 kg. Med je bil jako vlečljiv, tako da se je težko točil. Zato sem za prezimovanje določene panje napital s sladkorjem.

Štrlac pri Smarjeti. September je bil izprva suh, proti koncu pa bolj moker. Ajda ni medila skoro nič. Skupni donos na ajdi je bil samo 80 dkg. Treba bo zopet seči po sladkorju. **Gregorčič.**

Brojnica pri Nabrežini. Pogled nazaj! Nazaj gledamo na popolnoma žalostno in slabo letino. Spomladi je deževalo neprenehoma kar cele tedne, nato je sledila skoz celo poletje brezprimerna suša. Bral sem v časopisih, da so letos čebelarji popolnoma zadovoljni z letino in da so celo odškodovani za pretečene slabe letine, a za največji del Primorskega ta sodba ne velja. Izvanredno vroče poletje je imelo še to posledico, da je v jeseni, s septembrom pričenši, zginilo vse rastlinstvo, od katerega bi imele čebelice kaj dobička, zato so se počasno začele pripravljati za počitek. **Sila.**

Iz Loke v Istri. Pretečena zima ni bila huda ali predolgo se je mudila in s tem vzela marsikareremu tukajšnemu čebelarju obilo čebelnih življenj. Nekaterim čebelarjem so poginili vsi panji, drugim jih je ostalo nekaj malega, in nekateri so imeli le nekaj malega izgub. Izgube so se ravnale po čebelarjevi znanosti. — Prva spomladanska paša za čebele se je začela šele 15. aprila. Do takrat niso čebele nič letale, oziroma nabirale, čeravno so že odcvetele marelice, breskve in polovica črešenj, ker je bilo vreme vedno deževno, oblačno in vetrovno. Od dne 15. aprila pa je bilo za čebelarstvo precej ugodno vreme. Prvi roj sem dobil dne 15. maja. Rojenje sem imel prav sitno, ker so bili plemenjaki v različnih močeh, vsled česar so rojili v posameznih dneh, tako da sem imel z roji opraviti več ko mesec dni.

V Albertijevih nerojivnih panjih sem prevešal satovje iz vališča v medišče; prvič dne 7. maja, in to samo šestim panjem, ostalim pa v raznih dnevih. Nekaterim bolj šibkim sem prevešal šele v prvi polovici junija. Prve dni junija sem pregledoval v prvo prevešene panji, misleč rabiti točilo, ali medišča so bila popolnoma brez medu, s čebelami pa medišča in vališča prav natlačena, da sem bil v skrbeh kam bodem s toliko živaljo, ako se ne obrne na bolj medeni čas. Od dne 10. junija naprej pa je postal junij vreden svojega imena rožnik, ker okrasil se je z obilnim cvetjem in s tem odprl obilo vira nektarja v napajanje tako ogromne živadi. In donos je bil tak, da ne pomnim še takega. Iz nekaj močnejših panjev sem med trikrat iztočil in ga od vsakega dobil po 30—40 kg. Tako dobra paša je trajala samo do dne 10. julija; od takrat sta pa suša in vročina zaprli vso čebelno pašo. Julija in avgusta je bila pri nas strašanska vročina, na solncu nekatere dni po 50° C. Ob taki vročini so letajoče čebete kar na tla pocepale; pred čebelnjakom in po ondotnih cveticah so vsled vročine lazile kot mravlje in v tolikem številu, kakor bi bil kak roj razpršen. Take vročine pri nas ne pomni nobeden naših dedov. Prvi dež po tej suši je bil dne 15. septembra, in od takrat je bilo vedno hladno vreme, vsled česar ni žepek prav nič medil. Otava in strnišča tudi niso nič medila, zato niso čebele sedaj v jeseni ničesa nabrale. Za prezimovanje bo večinoma panjev dobrih, ker imajo poletne zaloge dovolj, osobito prvcu in plemenjaki, ki so malo rojili. Koledarji in pratike, kakor tudi stari dedje nam napovedujejo, oziroma prerokujejo hudo in dolgotrajno zimo, zato ne kaže drugega, kot čebele dobro odeti in mirno pričakovati vesele pomladi. S čebelarskim pozdravom do istrskih in drugih čebelarjev!

Andrej Sever.

Iz Slovenskih goric. Poročila o letošnji čebelarški letini so zopet dokaj različna. O dobrih uspehih se sicer sliši bolj poredko, pogosteje o slabih, največ pa o prav slabih. Pri nas bode večina čebelarjev rekla, da je bil začetek prav dober, konec pa skrajno slab. Prezimile so čebele dobro ter imele vedno dobro pašo. Črešnja je cvetela v lepem vremenu in dala obilno medu. Drugo sadno drevje ni veliko cvetelo in še večinoma v neugodnem vremenu, vendar ljudstva so bila z živžem dobro založena, zato se razvoj ni ustavil. V začetku maja je bilo že dovolj rojev, kar pri nas ni vsako leto. Inkarnatka in travniki so dali rojem zopet dobro pašo, zato so čvrsto napredovali in odločeni jim prostor v 10—12 dneh izdelali. Do košnje so s pomočjo umetnega satovja imeli do malega vsi vališče napolnjeno. Ako ni posebno neugodno za roje, dajem namreč že skozi mnogo let rojem izdelati 4—6 satov naravnih, t. j. samo na začetke, potem čez 6—8 dni šele jim dodajem po potrebi umetnih satov, naposled pa starih, izdelanih.

V tako ugodnih razmerah so do avgusta postali vsi panji prav močni, tako da smo z veseljem pričakovali ajde. Pa avgust nam je drugo zagodel. Vedno bolj pritiskajoča suša je vso naravo precej izsušila; otava ni medila, ovenela je kar „na korenu“. Žejne, glavce povešajoče cvetke so dajale malo medu, pač pa veliko množino cvetnega prahu, s katerim so čebele napolnile v vališču malo da ne vsako celico, tako da se je vsled tega in zaradi presuhlega vremena nastavljanje zalege zelo omejilo. Tudi ajdov cvet je suša za kakih 14 dni zavlekla, in še takrat je bilo malo medu. Čebele, ki so se med tem časom postarale, so se trumoma poizgubile; panji so bili naposled maločebelni in — malomedeni.

Uspeh celega leta je bil na koncu približno tak: Od 40 izzimljenih plemenjakov sem sprejel 16 prvcov, drugce sem dal vse nazaj; odzvel sem kakih 10 kg črešnjevega in 15 kg lipovega medu. Več si nisem upal zaradi prihodnje nevarnosti. V jeseni je bilo 25 panjev komaj za zimo založenih, ostali so dali le kaj malega. Plemenjake sem skrčil zopet na prvotno število in pri tem dobil 90 kg medu.

Zdaj pa še nekaj. Ves svet kriči o splošni draginji; mi čebelarji pa pr prodaji medu še ne čutimo nobene draginje. Že z ozirom na izredno slabo letino bi moral biti med dražji, kakor navadno. Potem pa še vpoštevajmo ceno sladkorja, ki danes stane povsod nad 1 K; med pa je bil vendar, in tudi mora biti, vedno dražji od sladkorja. — Tukaj se prodaja ajdov med po K 1.50—1.70; poletnega pa dobimo le včasih kaj malega, in je navadno po 2 K ali nekaj več. — Ne prodajajmo torej medu pod ceno ter si ne delajmo s tem letine še slabeje, kakor nam jo je Bog poslal!

Jurančič.

Z lužarske višave. Zopet sem videl komet ter ugibal, kaj neki naj pomeni. Za naprej ne vem, to pa vem, da bom lahko pomnil, da sem ga videl v tistem letu, ko je bila tod najboljša letina, kar jih je doživel sedanji čebelarški rod. Oh, kako je medila jelka! Veje so se kar svetile, grmičje spodaj pa je bilo mastno same mane. Škatle na prvcih so bile kakor zidane, in hvalo vem g. Likozarju, da nam je priporočal devati na prve škatle, ker

s tem smo jim zabranili rojiti, dobili pa obilno medu. Moje točilo je imelo tudi mnogo posla; romalo je od čebelarja do čebelarja ter polnila že več let prazne medene posode. Nekatere čebelarje sicer skrbi, da bo spomladi obilo mrtvic vsled tega, ker so se čebele pri obilnem delu preveč obrabile ter premalo zaroda zastavile, posebno pa še zato, ker bodo prezimile večinoma na jelovem medu. Ali jaz menim, da ne bo sile, samo gorko jih je treba vzimiti, jim dati dovolj zraka in jih pustiti v popolnem miru, dokler jih ne izvabi ljuba pomlad.

A. Ogrine.

KRANJSKE PODRUŽNICE, KAMNIK

Čebelarska podružnica Kamnik ima svoj redni občni zbor dne 3. decembra, ob 10. uri dopoldne pri „Petru“ v Kamniku z navadnim sporedom. Čebelarji pridite polnoštevilo. Gosti dobro došli.

Niko Sallath, predsednik.

Čebele usmrtilo človeka in konja. Ko je neki kmet vozil na veliki sejm v Canelli d' Asti (Italija) poln voz panjev s čebelami, je blizu vasi Cassinasca pal z voza panj in se razbil, tako da so vse čebele izletele. Vsled padca razdražene čebele so napadle konja, ki je pričel od silnih čebelnih pikov hrzati in se vspenjati. Seljak si je dal preko glave vrečo in je hotel pomagati konju, ali čebele so se sedaj vrgle tudi nanj in ga začele pikati po rokah in po obrazu skozi vrečo, tako da ni preostalo drugega nego rešiti se z begom. Konj s kmetom na vozu je dirjal kakor blazen. Dospevši v takem begu do županove hiše v vasi Cavelli, je konju spodletelo in se je zgrudil na tla, voz se je prevrnil in vsi ostali panji so se razbili; na tisoče čebel je izletelo ven in se razletelo na vse strani. V županovi hiši so bili zidarji, ki so popravljali hišo, in domačini; vse so napadle čebele, istotako tudi druge osebe, ki so bile v vasi. Ljudje so prestrašeni bežali na vse strani, tako da je

bila vas popolnoma prazna. — Neki kmet, ki je nesel pismo iz bližnje vasi na pošto v Cavelli, je bil tako opikan 'od čebel, da se je na cesti zgrudil mrtev na tla. Tudi konj, ki je bil opikan, se ni mogel več dvigniti, in so ga ubili, da se ni mučil dalje. Šele, ko je nastala noč, so se pobegli vaščani zopet vrnili v svoje hiše.

Kako je čebelam preprih zopern, sem opazil zopet pred kratkim, ko sem pri nekem čebelarju-prijatelju vršil zadnja opravila za vzimovanje. Prišel sem do nekega panjú, ki je imel iz medišča še posebno žrelo, a to je bilo še odprto. Uboge čebelice so iz smole in voska sezidale okoli prehoda cel jez, pravo „obzidje“ — „propolis“. Tega so gotovo hotele sezidati gor do okvirjev, da bi zamašile prehod in tako preprečile preprih, pa hladno vreme jim je delo ustavilo. — Posebno žrelo iz vališča nima drugega pomena, nego da se v medišču kaka rezervna matica izgoji, ali taka na 5—6 satih s primernim številom čebel prezimi. Zato se tako žrelo dela le na nekoliko panjev in mora biti za navadno zaprto. Jurančič.

MALA NAZNANILA.

Pod tem naslovom objavljamo ponudbe članov brezplačno, to pa le **dvakrat v letu.**

Garantirano pristani ajdov med-pitanec kg po 1'40 K prodaja Karol Eržen, Podboršt, pošta Št. Vid pri Zatični, Dolenjsko, 2—2

Čez 1000 kg medu garantiranega pitanca v pločevinastih posodah 5 kg 6'90 K, v belem satovju čez 100 kg, 5 kg 7'60 K,

ima na prodaj. Kupuje tudi voščine kg 1'20 K. — Mihael Zelnik, Dvorje p. Cerklje, 2—2

Slikam končnice za panjove: Za male kranjske po 20, 40 in 60 h, za večje tuje po velikosti po 80 h in 1 K. — Frančišek Zabavnik, Šmarca, p. Kamnik. 2—1

Kranjska čebelarska zadruga v Ilirski Bistrici prodaja

trčan med zajamčeno čist, v 5 kg dežicah po K 8'50 franko, v 25 kg dežah po K 1'50 kilogram.

umetno satje iz zajamčeno čistega voska, za vsako mero prirezano, kilogram po K 4'40, zaboječ s 3 1/2 kg vsebine za K 15'50

Pri večjem odjemu znižane cene. poštne prosto.

Svojim članom preskrbuje eksportne panji kot so opisani v 1. štev. predlanskega „Slov. Čebelarja“ s satniki in začetki iz umetnega satja po K 4'—

Iste z na žico vdelanimi sedmimi umetnimi sati po K 6'60.

Albertijeve panji kompletne kot so v lanskem „Slov. Čebelarju“ opisani po K 12'—, **Iste** z okvirnimi vrati po K 13'—.

Od svojih članov prevzemlje **svitel trčan med** po K 1'30, **ajdov** po K 1'— **voščine** po K 1'10, **vosek** po K 3'10 kilogram, franko Ilirska Bistrica.

Kdor hoče postati član zadruga mora plačati vsaj 2 K na račun deleža in poslati podpisano pristopno izjavo. 12—9

Udnina (2 K) in reklamacije naj se pošiljajo upravništvu „Slovenskega Čebelarja“ v Ljubljani, dopisi in članki za list pa uredniku „Slovenskega Čebelarja“ Fr. Rojinu, nadučitelju v Šmartnem pri Kranju.

Odgovorni urednik Mihael Rožanec. — Lastnik „Slovensko čebelarsko društvo“.

Tisk J. Blasnika naslednikov v Ljubljani.